

KÄÄPIÖPARTA-AGAMA

”Pogona henrylawsoni”
Engl. Rankin`s Dragon

Levinneisyys luonnossa: Koillis-Australian sisämaat ja niiden kuivat arot ja saviaavikot.

Koko: Aikuisena noin 20-30cm häntineen, pienempi kuin normaali parta-agama. Naaraat ovat usein hieman suurempia kuin urokset.

Elinikä: Keskimääräinen elinikä terraariossa on 6-10 vuotta.

Käyttäytyminen: Kääpiöparta-agama eli tuttavallisemmin kääpiöpartis on päiväaktiivinen laji. Se viihtyy normaalista parta-agamasta poiketen myös pienissä ryhmissä. Ryhmässä voikin olla useampia naaraita mutta urokset tappelevat verisesti keskenään. Kääpiöparta-agama on utelias ja kiipeilevä laji joka tykkää tähystellä päivisin ympäristön tapahtumia terraariostaan. Se oppii kerjäämään ruokaa ja kesyyntyykin tämän avulla kohtuullisen helposti. On kuitenkin muistettava että liskoa ei tulisi ruokkia ylipainoiseksi vaikka ruokahalua olisikin. Ylipaino on melko yleinen ongelma myös liskoilla ja lyhentää niiden elinikää.

Kääpiöpartis sietää käsittelyä jos se totutetaan siihen pienestä saakka pikkuhiljaa. Talvisaikaan kääpiöparta-agamat saattavat mennä talvilevolle jolloin niiden aktiivisuus vähenee ja ne nukkuvat noin 1-3kk ajan. Tällöin lämmöt ja valot voi kokonaan sammuttaa. Pieniä poikasia ei kannata laittaa talviunille.

Joskus kääpiöpartikset paastoavat pitkiäkin aikoja talvella (talvilepo) sekä keväällä (lisääntymiskausi) mutta siitä ei kannata huolestua, koska se on täysin normaalia. Jos paastoaminen alkaa vaikuttaa liskon terveyteen uhkaavasti (se laihtuu paljon, menee flegmaattiseksi, ei juo yms.), kannattaa konsultoida eläinlääkärää ja tarkistaa että terraario-olosuhteissa kaikki on kunnossa.

Terve lisko luo nahkansa aikuisena muutaman kuukauden välein, poikasena useammin. Nahka irtoaa repaleina ja kannattaa tällöin seurata että niitä ei jää puristamaan varpaisiin tai hännänpäähän. Liskoa voi tällöin auttaa kylvettämällä sitä lämpimässä vedessä ja varovasti pinseteillä tai pumpulipuikolla rapsuttamalla jumiutunutta nahkaa. Usein ne kuitenkin selviävät nahanluonnista itsenäisesti.

Terraario: Yhdelle aikuiselle yksilölle riittää noin 90-100cm leveä ja noin 40-50cm syvä terraario. Korkeutta saa olla 45-60cm jotta valaistus järjestyy sopivasti. Poikasen tilavaatimus on huomattavasti pienempi. Pienen poikasen voikin huoletta asuttaa puolet pienempään terraarioon ja liskon kasvaessa terraarion kokoa kasvatetaan. Pieni poikanen saattaa liian isossa tilassa kokea turvattomuutta, joka ilmenee pelokkuutena, syömättömyytenä sekä sillä, että poikanen on arka ja piileskelee erittäin paljon. Sivuseinät ja takaseinän voi peittää esim. tekokasveilla tai sisustustarralla kuten DC-Fixillä ulkopuolelta.

Lämmittelypaikan voi järjestää joko HID-valon avulla (jossa mukana myös UVB) tai sitten noin 40-75W spottilampulla, riippuen etäisyydestä. Lämmittelypaikalla tulisi olla noin 40C+ ja muualla terraariossa huoneenlämpö eli 20-22C. Laji vaatii voimakkaan UVB-valon (esim Arcadian 12% loisteputki tai HID-valaistus) sekä lämmittelypaikan jossa lämpö tulee ylhäältä päin. UVB:n tulee kattaa suunnilleen 2/3 osa terraarion pituudesta. Normaali vuorokausirytmä on noin 12-14h päivänvaloa kesäisin ja talvella hieman vähemmän.

Kääpiöparta-agama ei tarvitse ns. "wet-boksia" mutta liskolla on oltava riittävän suuri vesikuppi johon se mahtuu halutessaan uimaan. Terraarion ei tarvitse olla kostea mutta liskoa voi sumutella varovasti pari-kolme viikossa jolloin ne usein myös juovat vesipisaroista.

Terraarion pohjamateriaaliksi nuorelle, alle puolen vuoden ikäiselle käy hyvin talouspaperi, muovimatto tai kivilaatat. Aikuiselle yksilölle voi myös laittaa luonnollisemman näköistä pohjamateriaalia kuten muotoiltavaa, savimaista Excavator –hiekkaa tai ohut kerros normaalia hiekkaa. On kuitenkin seurattava että kääpiöpartis ei ala syömään hiekkaa, sillä uteliaana ne tykkäävät maistella kaikkea terraariossaan. Mikäli on huoli että pohjamateriaali tulee syödyksi, tulee se vaihtaa erilaiseen alustaan. Hiekka voi tukkia pahimmillaan suoliston.

Terraarioon laitetaan sopivia piilo- ja kiipeilypaikkoja, kuten kantoja, kiviä, oksia, ruukkuja tai esim. eläinkaupasta saatavia luolia ja muita piiloja. Liskon tulee mahtua piiloon kokonaan ja useammalle liskolle pitää olla useampi piilo, jotta kaikki mahtuvat piilottelemaan samaan aikaan. Piiloja sijoitellaan sekä lämpimään että viileään päätyyn terraariota. Kääpiöpartikset tykkäävät kiipeillä, paistatella korkealla auringossa ja tarkkailla ympäristöään, joten lämmittelypaikka on hyvä sijoittaa jonkin korokkeen päälle, esim. kannon tai ison kiven päälle. Terraarion voi sisustaa myös isolehtisillä muovikasveilla ja esim. oikeilla myrkyttömillä kasveilla, tosin lisko saattaa oikeat kasvit syödä.

Ruokinta: Kääpiöparta-agamat ovat sekasyöjiä joten ne syövät sekä hyönteisiä että kasviksia. Kuitenkin suurimman osan ruokavaliosta muodostavat hyönteiset. Sopivaa hyönteisruokaa ovat lemmikkieläinkaupoissa myytävät sirkat, torakat, vahakoisan toukat, sotilaskärpäset ja niiden toukat, jauhomadot ym. Hyönteiset

tulee pölyttää monivitamiinijauheessa (esim. Nutrobal, Repashyn Calcium Plus, Nekton Reptivite jne.) pari kertaa viikossa. Puhdasta kalkkia tulee olla tarjolla erillisessä kupissa terraariossa etenkin kasvaville poikasille ja muniville naaraille.

Kasvisten osuus ruokavaliosta on pienempi ja usein kääpiöpartikset nirsoilevatkin niiden suhteen. Niitä kannattaa silti sitkeästi tarjota, sillä joskus iän myötä saattavat erilaiset vihreät alkaa kelvata. Suositeltavia kasviksia ovat esim. herneenversot, tummat salaattit kuten rucola, erilaiset yrtit (persilja, minttu, sitruunamelissa), raastettu kesäkurpitsa, raastettu porkkana, raastettu myskikurpitsa, voikukan kukinnot ja lehdet, apila jne. Usein myös hyönteiset voi ruokkia näillä kasviksilla eli "guttloadata" ennen kuin ne annetaan liskolle ruuaksi. Siten vitamiinit ja hivenaineet kasviksista menevät välillisesti liskoille.

Lisääntyminen:

Kääpiöpartista ei suositella lisäännytettävän alle vuoden ikäisenä. Joskus naaraat saattavat munia ns. hedelmöittymättömiä munia ilman urostakin.

Parittelun jälkeen naaras munii noin 10 - 30 munaa kerralla ja saattaa tehdä uuden munasatsin aina 4-5 viikon välein. Koska muninta on aina riski naaraalle, tulee huolehtia että se pysyy hyvässä kunnossa eikä elimistö rasitu liikaa. Ruuan tulee olla monipuolista ja riittävä vitamiinin ja kalkin saanti on turvattava. Pienet kääpiöpartiksen poikaset tarvitsevat päivittäin ruokaa ja sumuttelua pitääkseen yllä nestetasapainoaan. Luovutusikänä suositellaan noin 6-8 viikkoa. Yleensä tässä ajassa poikaset triplaavat kuoriutumispainonsa.

© Heidi Heikkinen

© Pohjois-Suomen Terraarioeläinharrastajat ry 2022